

На 15 јуни Косово го донесе новиот Устав, претходно се усвои и новата химна. Се стави уште еден темел на независноста, државноста, суверенитетот... На хартија поранешната југословенска покраина навистина изгледа како држава, иако не е и нема да биде членка на Обединетите нации, на НАТО, на ЕУ, на Советот на Европа... сепак ќе функционира како полулегален субјект, делумно признат од десетици земји во светот. Иако ќе ги нема перформансите и атрибутите кои ги имаат останатите држави, сепак улогата дадена од страна на Запад, Приштина со голема добра волја ќе ја извршува и реализира. Тоа што светот се подели на две различни хемисфери, кога станува збор за иднината на државата-протекторат, е тема која уште долго време ќе се анализира.

Можеби за десеттина години Косово ќе стане напредна демократија со развиена економија, но тоа нема да го промени мислењето на Русија или на Кина дека не треба да биде држава. Случајот со

Тајван е категоричен пример за тоа. Кога се расчленува косовското прашање очигледно е дека Србија повеќе не е факторот, кој е пресуден за одредувањето на регионалните констелации. Спорот ќе продолжи на релација Москва-Вашингтон, додека српското и албанското население и понатаму ќе се оддалечува едно од друго.

Земјите од Западна Европа треба да го спроведуваат сценариото за создавање проевропска Србија, без Косово во нејзините рамки. Засега тој процес успешно се спроведува. Свесно или несвесно, властите во Белград на индиректен начин ја прифатија формулата на Брисел, која предвидува постепено откажување на српската држава од поседувањето на поранешната покраина, преку понудата на пакет компензации за полесен и побрз влез во Унијата на народите. Иако Србија вербално е против таков начин на политика на ЕУ, сепак во практиката го прави спротивното, односно ја прифаќа играта на Солана и на неговите подредени.

Пишува: Мишко ТАЛЕСКИ

Очигледно е дека Европа не може сама да ги реши своите домашни континентални проблеми. За секое нерешено спорно територијално прашање не одлучува Брисел, туку големиот сојузник Вашингтон. Слабеенето на европските институции произлегува од поделбата во мислењата на земјите-членки и отсуството на единство во креирањето на европската дипломатија. Затоа денес внатрешните редови на Европската унија се во расчекор. Косовскиот случај уште повеќе го продлабочи јазот меѓу Париз и Мадрид, Берлин и Атина, Лондон и Букурешт. Европските метрополи една со друга ги спротивставија своите стратегии за идниот визуелен изглед на континентот.

Се разбира, огромно влијание врз постојните состојби во Европа изврши надворешната политика на САД. Кампањата, која на Балканот почна да се спроведува уште во текот на деведе-

сеттите години на минатиот век, последниве месеци го доживува врвот на кулминацијата. Поради тоа, произлезе правниот вакуум во меѓународните институции во Приштина, затоа ЕУЛЕКС не може да почне да ја врши својата задача, затоа УНМИК не знае дали треба да остане или да си оди од Косово, затоа Бан Ки Мун не знае кого попрво да го слуша и дали да ги прифати сугестиите на Белата куќа или оние на Кремљ. Колку сè ова ќе придонесе за развој на демократските процеси на Балканот тешко може да се претпостави. Но, многу е веројатно дека полулегалните решенија, проследени со доза на тензицност и неизвесност, не им помагаат на земјите од Југоисточна Европа. Паралелно со тоа се сопираат и процесите кои треба да нè интегрираат во Европа. Поединечниот пристап на балканските земји во НАТО или во ЕУ би претставувал огромен ризик за останатите земји апликанти, кои одложно тре-

ЗАПАД УШТЕ НАУЧИ БАЛКА МЕНТА

ба да им се приклучат на овие институции. Секоја новопримена членка на НАТО или на ЕУ, која доаѓа од Балканот, ќе го опструира процесот на приклучување на соседната земја во истите тие организации. На таков начин Западен Балкан уште долго ќе остане во предворјето на светските организации и ќе тоне во несфатливата дипломатија, карактеристична за суетите од XIX и од XX век.

Дали Западот недоволно го разбра балканскиот менталитет? Веројатно. Обидот за период од само десеттина години да се извршат и територијални и системско-општествени ревизии во земјите од поранешна Југославија придонесе транзицијата да фати поинаков курс и да се злоупотреба многу нешта. Развиените демократии сакаа преку ноќ да го променат системот на нашето општење, да ја променат националната логика на народите, закоравениот дух на надуваниот романтичарски национализам. Наместо да ги сопрат девијациите, кои патем се случија, тие ги спотнаа. Денес ги трпиме последиците од таквата дипломатска стратегија на меѓународната заедница.

И по 20 години од распаѓањето на југословенската федерација ние сè уште сме на почеток. Сè уште Босна живее со потсушената крв истечена од ножот на Бошњациите, Србите и Хрватите, сè уште Албанците му се колнат на Ругова, а Србите на Милошевиќ, сè уште крвката Македонија ги плаши администрациите во Софија и во Атина. Очигледно дека расчленетата Југославија претставува поголема главоболка за Европа

ОТ СÈ НЕ ГО

НСКИОТ ЛИТЕТ

КАКО БАЛКАНЕЦОТ ДА ЈА ДОФАТИ ЕВРОПА?

отколку да постоеше целата држава во федералниот облик, кој го имаше. Веројатно сега ни сами не знаат да одговорот зошто придонесоа за нејзиното распаѓање.

КРИК НА ИНТЕЛЕКТУАЛНИТЕ СЛОЕВИ

На Запад се појавуваат многу нови и надежни аналитичари кои од поинаков агол ги гледаат состојбите на Балканот. Досега ги следевме пишувањата на моќниците преку кои им се переше мозокот на Балканците со тези за иднина, просперитет, развој. Сите ја оправдуваа улогата и стратегијата на центрите на моќта, која се наметнуваше без волја на поранешните Југословени. Но, има и такви кои забележуваат големи пропусти и катастрофално погрешни проценки во надминувањето на политичко-безбедносните прилики во нашиот регион. Светот се навикна на приказната дека на Балканот сè се потегна од Србите, дека тие се најголемите виновници за крвавиот расплет, дека Албанците се жртвите, дека Хрватите се најсупериорните, дека Македонците се најнезначајните. Оние кои сакаа работите да ги прикажат во обратна насока често завршуваа на маргините и беа оквалификувани како искривувачи на реалноста и на вистината. Своевремено Бил Клинтон беше Бог, па оној кој ќе се обидеше да ја расипе сликата за него во американскиот јавен живот во контекст на неговата политика кон Балканот, беше оневозможуван во тоа, критикуван или, пак, му беше запрена слободата на говорот и пишувањето.

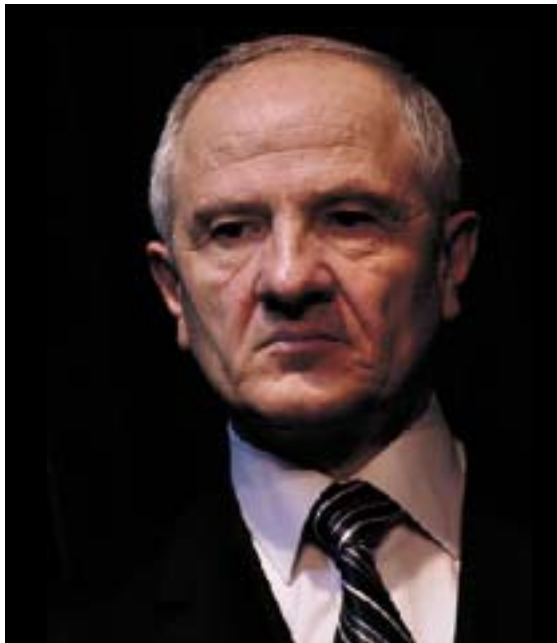
Но, денес младите американски интелектуалци не се двоумат да кажат

"Последните Срби ги истеруваат од Косово. Знам каква е ситуацијата таму. Таму нема простор за враќање на бегалците. Не може никој да им гарантира безбедност и цивилизиран живот на таа територија... Зошто кога зборувате за Абхазија или за Јужна Осетија зборувате за сепаратистички региони? Зошто истиот тој израз не го користите во врска со Косово? Не сакате да ми одговорите? Немате одговор. И не можете ниту да имате. Велите дека во Абхазија имало грузиски бегалци, додека ситуацијата на Косово била обратна. Не е обратна. Илјадници Срби не можат да се вратат на Косово. Стотина илјади. Тоа е сосема исто. Кога и каде вие сте виделе дека бегалците се враќаат на Косово? Не морате да ми објаснувате. Ја знам состојбата".

дел од интервјуто на Владимир Путин за француски "Монд"

КОСОВСКИТЕ РУИНИ И НАТАМУ ЈА ТРЕСАТ ЕВРОПА

"Косово де факто е слободно и независно од 12 јуни 1999 година, кога на територијата влегоа силите на КФОР, додека де јуре е независно од 17 февруари оваа година. Во најтешките моменти за граѓаните на Косово на нивна страна и во нивните срца беа НАТО и пријателите на слободата и човековото достоинство. Слободата и независноста се остварени низ неколкудецениски напори, кои се водеа во системот на образованието, политичката и во вооружената борба. Во историско паметење ќе останат претседателот Ибрахим Ругова и легендарниот командант на ОВК, Адем Јашари".

Фатмир Сејдиу, претседател на Косово

дека тој ја нападна Србија за свој личен интерес и за да побегне од одговорноста, нанесувајќи му со тоа голема штета на американскиот државен интерес.

Денес новите американски аналитичари не се плашат да напишат дека поранешната администрација за свој сојузник во југословенскиот конфликт ги избра нацистите и муџахедините, наместо поранешните сојузници. Дали доаѓа до промена на свеста на интелектуалните кругови во начинот на преоценувањето на американската дипломатија или, пак, станува збор само

БАН КИ МУН ОДИ ПО "ТЕНКА ЖИЦА"

Дека улогата на генералниот секретар на ОН, Бан Ки Мун, е дипломатија со двојни аршини, покажуваат и информациите или шпекулациите дека тој испратил две писма со различни содржини до Белград и до Приштина, кога станува збор за идната позиција на светската организација на Косово. Едното писмо било испратено до Фатмир Сејдиу, додека другото било адресирано до српскиот претседател Борис Тадиќ. Со ова играта топло-ладно со нервите на Србите и на Албанците ја доживеа вистинската кулминација. Во писмото упатено до Сејдиу Бан Ки Мун зборувал за зголемената улога на Европската унија во операциите на Косово, во согласност со Резолуцијата 1244, додека во дописот кој му го испратил

на Тадиќ тој навел дека ќе се консултира со Хавиер Солана во врска со одредувањето на оперативната улога на ЕУ во Приштина. Исто така, во пишувањето било наведено дека по-

лициските сили во северно Косово ќе останат такви какви што се сега.

Британскиот новинар Тим Џуда заклучил дека писмата се напишани на тој начин што секој може да ја гледа состојбата на Косово така како што сака и како што му се допаѓа. Косовските лидери треба да се преправаат дека ја контролираат целата територија, додека српските власти да си замислуваат дека Косово сè уште не е независно. Краткорочно состојбата се смирува, но долгорочно таа може да ескалира, бидејќи Обединетите нации водат лицемерна дипломатија.

Писмата на Бан Ки Мун покажуваат и докажуваат дека правните проблеми на Косово не се решени, дека мисијата на ЕУ е во полуилегала.

Од друга страна, пак, за некој Ки Мун е дипломатски гениј, бидејќи издејствувал сите да бидат задоволни со она што тој им го кажал, односно што им го напишал.

ВАШИНГТОН И БРИСЕЛ ВО РАСЧЕКОР

Што ново донесе Самитот САД - ЕУ во Словенија за Западен Балкан? Исти фрази, исти шаблони, десет пати повторени задачи, кои им се упатуваат на регионалните администрации. Американскиот претседател во заминување се обиде уште еднаш, по кој знае кој пат, да ја протурка стратегијата за побрз пристап на нашиот регион во евроатлантските организации, без вета и сопирачки механизми на некои од државите. Но, Европа и некои земји-членки туркаат сосема друг курс, измислуваат нови критериуми, кои се косат со најелементарните меѓународни норми. Пофалбите за спроведените реформи не ја менуваат состојбата, тоа воопшто не им помага на земјите апликанти. Потребна е реакција во вистинска смисла на зборот, активност која на практичен начин ќе го доближи регионот до европското семејство на народи. Во моментот тоа го нема. Регионалното поврзување постои само на хартија, а во реалноста се одвиваат ретроградни процеси.

Буш не наиде на разбирање од европските сојузници за многу прашања кои ги тангираат меѓусебните релации. Со категоричното противење на европските држави виталните интереси на Белата куќа во Европа стануваат неостварливи, барем во краткорочни рамки. Колку новата американска администрација, која кон крајот на годината ќе го преземе кормилото на Буш, ќе биде во состојба да негува поинакви односи со Европа, зависи од многу фактори.

Но, очигледно е дека поделена Европа не дава резултати. А, поделена е и долж и попреку. Најголемите губитници од континенталното неединство секако ќе бидат малите и маргиналците. Како и вообичаено, на крај нивниот пораз ќе биде сведен под именителот на колатерална штета.

АМЕРИКАНСКО-ЕВРОПСКИ САМИТ СО НАДУВАНИ РЕЗУЛТАТИ

"Невозможно е да се поништи независноста на Косово. Тоа го знае и Белград. Некакви нови преговори за статусни прашања се бесмислица. Но, доколку постои подготвеност за преговори кои ќе се однесуваат на меѓусебните односи на две соседни држави, тоа треба да се поздрават. Во Србија нема разлика меѓу проевропските и патриотските партии кога е во прашање Косово. Сите имаат иста реторика и ја следат таа политика на непопустливост. Долгорочно гледано, верувам дека проевропската влада полесно ќе најде некој модус вивенди за Косово".

Алберт Роан, поранешен преговарач за Косово

за индивидуални мислења без колективна поткрепа, сепак е рано да се претпостави.

По сè изгледа, проектот за независност на Косово го оневозможува процесот на ревизија на долгорочната политика на Западот. Едноставно, во прашање се само интереси.

ProMedia

hpstore

...printeri, skeneri, multifunkcionalni uredi, telefaks aparati, kopiri, ploteri, digitalni kameri...

PRODAŽBA I SERVIS

business partner

hp

tel. 02/ 3215980

ProMedia